

יו"ל ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדניק בער
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבנו
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדניק
זצוק"ל

אור העבודה

פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

אור הפרשה

דברי תורה מרבנו על פרשת השבוע

התשובה כשהוא באופן כזה לעצמותו יתברך שהוא למעלה משום ידיעה, אז יוכל להיות מחוק או מרוק ברחמין הרבים, ולא על ידי יסורים (ראה ברכות יז.), אבל לא בכל עת וזמן יכולים להגיע לבחינה זו שהוא בחינת יום הכיפורים, שעבודתו בכהן גדול שייכנס לפני ולפנים כנ"ל (יומא סא.), על כן צריך להיות בחינת יסורים למרק החטאות.

ולכן אומרים ביום הכיפורים מחוק או מרוק ברחמין ולא על ידי יסורים, מפני שאז מאיר בחינת כתר [ראה עבודת יום הכיפורים להרמ"ק אות טז, ובסידור הרב ליום הכיפורים], ולכן אומרים קדושת כתר בכל התפילות של יום הכיפורים.

(עמוד לד)

'וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים, והסתרת פני מהם והיה לאכול, ומצאוהו רעות רבות וצרות' וגו' (דברים לא יז)

[ואמרו בגמ' (חגיגה ה.)] 'כל שאינו בהסתר פנים אינו מהם, כל שאינו ב'והיה לאכול' אינו מהם', פירוש צדיק כזה שאין ביכולתו להכניס בחינת הארת פנים אף בעת שיש הסתר פנים חס ושלום – אינו מהם, פירוש אינו מן הצדיקים הגדולים, רק מן הפרט.

כל שאינו ב'והיה לאכול', היינו מי שאין ביכולתו להכניס את 'והיה' לשון שמחה, אף בעת צרה, היינו בעוד שיד אומות העולם תקיפה, ומושלים על ישראל והם נתונים לאכול, ומצאוהו רעות רבות וצרות ח"ו, ואין ביכולתו להכניס אז בחינת שמחה גם כן – אינו מהם, מן הצדיקים הגדולים, רק מן הפרט, וד"ל.

(עמוד סז)

זמני
כניסת
ויציאת
השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
7:26	8:03	7:25	7:05	6:39	6:24	כניסת השבת
8:34	9:11	8:30	8:12	7:37	7:35	יציאת השבת
8:55	8:32	8:50	8:33	8:12	8:15	רבינו תם

ממצוא חפציד (ב)

אין להטיל גורלות בשבת, ואפי' לצורך מצוה, ואפילו באופן שלא היה יכול לעשות זאת מערב שבת, לכן ילדים הלומדים במסגרות שונות כחברת תהלים ומתמידים וכדו' – אין לחלק להם פרסים ע"י הטלת גורל.

טוב להימנע ממשחקים שבהם משתמשים בכסף מדומה, והוא הדין בכל משחק שיש בו ריוח והפסד, כגון משחק הסביבון או משחק זוג או פרט.

משחקים כמו שח-מט וקלפים וכדו' – מותר לשחק בהם בשבת, אולם יש להיזהר שלא להפריד בסוף המשחק את הכלים או הקלפים השונים לפי סוג או צבע, מכיון שיש בזה איסור ברירה. להפריד הכלים או הקלפים כדי לשחק בהם שוב מותר.

הצדיקים המניחים בנים או תלמידים בעולם הזה, הוא הכח של המיין נוקבין שלהם להיות להם הכח להעלות מיין נוקבין תדיר בבחינת אור חוזר, כי גבוה מעל גבוה, וגבוהים עליהם לאין קץ וחקר כלל, מה שאין כן הצדיקים שלא נשאר להם הכח למטה, אין להם למעלה כי אם להמשיך מתורתם ועבודתם בחינת אור ישר, ולא העלאה תדיר מתת לעילא, מה שאין כן מי שנשאר להם הכח למטה, הוא מעורר תמיד הבחינת אור חוזר בבחינת גבוה מעל גבוה לאין קץ וחקר, וממילא נתעורר תמיד המשכות חדשות בבחינת אור ישר ביותר.

(עמוד 1)

יום ג' כ"ו אלול - הרה"ק ר' שמואל אבא מזיכלין ב"ר זעליג זצ"ל

הרה"ק ר' אהרן מקוידנוב בהרה"ק ר' ברוך מרדכי זצ"ל

•

יום ד' כ"ז אלול - הרה"ק ר' יעקב אריה מקאוולע בהרה"ק ר' מרדכי מנעשכ"ז זצ"ל

הרה"ק ר' שלום מבעלזא ב"ר אלעזר זצ"ל

•

יום ה' כ"ח אלול - הרה"ק ר' ישראל בהרה"ק ר' יצחק מסקווירא זצ"ל

הרה"ק ר' אלימלך בהרה"ק ר' ישעיה מגראדזיסק זצ"ל

•

יום ו' כ"ט אלול - הרה"ק ר' אשר בהרה"ק ר' ישראל מסטאלין הי"ד זצ"ל

הרה"ק ר' משה בהרה"ק ר' ישראל מסטאלין הי"ד זצ"ל

יום שבת קודש כ"ג אלול - הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק ב"ר פנחס זצ"ל

הרה"ק ר' יצחק מנחם מנדל בהרה"ק ר' שמואל צבי מאלכסנדר זצ"ל

•

יום א' כ"ד אלול - הרה"ק ר' דוב בער בהרה"ק ר' ישראל מטשורטקוב זצ"ל

הגה"ק ר' יוסף ב"ר משה באב"ד מטארנופול (מנחת חינוך) זצ"ל

•

יום ב' כ"ה אלול - התנא רבי אלעזר בן רבי שמעון בר יוחאי

הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב בהרה"ק ר' יצחק מדרוהביטש זצ"ל

לקראת יומא דהילולא

הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע

היה זה היום הראשון של חג הסוכות, בעיר ליוזענסק – בבית מדרשו של הצדיק המפורסם הרה"ק רבי אלימלך. בבית המדרש הורגשה אירת חג, כשהרה"ק רבי אלימלך ניצב לפני העמוד והחל לומר את ההלל.

אך היה משהו בלתי רגיל בהתנהגותו של הרבי השנה. מדוע הוא הפסיק בפתאומיות את הנענועים של האתרוג והולב? ומדוע לא היתה התפילה כימים ימימה? היה ברור כי משהו מטריד את מנוחתו של הרבי. משהו שלא נותן לו מנוח.

מיד עם סיום התפילה נחפו הרה"ק רבי אלימלך אל אחיו, הרה"ק רבי זושא, שבא לשהות בחג יחד אתו ואמר לו: "בוא ותעזור לי למצוא את האתרוג הממלא את כל בית-הכנסת בריח של גן עדן".

השניים הלכו מספסל לספסל, מאיש אל איש, עד שעברו את כל בית המדרש והגיעו אל אחת הפינות האחריות, שם עמד אדם פשוט למראה, שקוע בהרהורים. "זהו זה!" קרא רבי אלימלך בשמחה. "בבקשה ידיד יקר, אמור נא לי מי אתה וכיצד השגת את האתרוג הנפלא שברשותך".

האיש, מופתע מהשאלה הבלתי צפויה השיב לאישו כשהוא בוחר את המילים בקפדנות: "זהו סיפור ארוך. התרצו לשמוע את הסיפור כולו?" "בוודאי! אני בטוח שיהיה זה סיפור הראוי להישמע" השיב הרבי. "ובכן" החל הזר את סיפורו, "שמי הוא אורי ואני בא מן העיר סטרעליסק."

"מאז ומתמיד היתה מצוות נטילת הלולב והאתרוג חביבה עלי, וכך, למרות שאני אדם עני, אני משתדל לרכוש אתרוג יפה ומהודר בכל שנה. אשתי עוזרת לי בפרנסת הבית ועובדת כטבחית, ואילו אנוכי מלמד בעיר סמוכה. מחצית משכרי אני מוציא לצרכי הבית, ואילו בחצי השני אני רוכש אתרוג בלעמבערג. כדי שלא לבזבז כסף על הנסיעה לשם, אני הולך ברגל."

"גם השנה הייתי בדרכי ללעמבערג ובכיס 50 זהובים, אותם הקדשתי למטרת רכישת אתרוג. בדרך עצרתי בפונדק כדי לשתות משהו ולנוח קצת. הואיל והיתה זו שעת מנחה, נעמדתי באחת הפינות והתפללתי מנחה."

"כאשר הייתי באמצע תפילת "שמונה עשרה", שמעתי לפתע צעקה נוראה ולאחריה אנחות וגניחות של משהו שנמצא כנראה בצרה גדולה. הרגשתי, כי האדם הנתון בצרה הוא יהודי, אם כי אי-אפשר היה לשמוע ממנו אף מילה ברורה אחת. מהרתי לסיים את תפילתי כדי לראות מה הענינים וכמה אפשר לעזור לאיש הנתון בצרה. נתגלה לפני דמות של אדם נרגש ונרגז, לבוש בבגדי איכרים ומחזיק בידו שוט בו הוא נפנף בהתרגשות גדולה.

"התברר לי, כי האיש הינו בעל עגלה יהודי עני, נשוי לאשה ואב למספר ילדים, שבקושי רב מוציא את פרנסתו מהובלת אנשים בעגלה הרתומה לסוס צנום אחד. עתה קרה לאיש אסון נורא: סוסו כרע תחתיו לפתע, התמוטט ומת. ככל הנראה סיים הסוס המסכן את התפקיד שלו לתמיד, ועתה – צעק בעל העגלה במר נפשו – לא נותר לו, אלא לתלות את עצמו על עץ ולגמור את חייו, באשר בלי הסוס נשבר מטה לחמו ואין לו יותר מה לעשות בעולם הזה."

"לא יכולתי לראות את הסבל והיאוש הנשקפים מעיני היהודי הפשוט ונסיתי לנחמו. אמרתי לו, כי אסור לו לשכוח כי בורא העולם יכול לעזור לו במצוקתו, ככל שהיא נראית לו חמורה ונטולת פתרון. גם בעל הפונדק ריחם על האיש ואמר לו, כי הוא מוכן למכור לו ב-50 זהובים סוס מצויין, השווה 80 זהובים, רק כדי לעזור לו לצאת מן המיצר."

"בעל העגלה מיאן להתנחם ואמר כי אין לו בכיס אפילו פרוטה שחוקה, על אחת כמה וכמה 50 זהובים, וכי מי שמציע לו לקנות סוס ב-50 זהובים עושה ממנו צחוק."

"הרגשתי באותו רגע, כי אין אני יכול להמשיך ולהחזיק בכיס 50 זהובים השמורים עמי לקניית אתרוג בלעמבערג, שעה שלפני עומד יהודי שכל חייו תלויים בכך. שאלתי, איפוא, את בעל הפונדק מהו המחיר הסופי שבו הוא מוכן למכור את הסוס?

בעל הפונדק הביט בי בפליאה כמי שלא מאמין למשמע אוזניו ואמר, כי אם אשלם לו מיד ובמזומנים, הוא מוכן לתת את הסוס ב-45 זהובים, אולם אף פרוטה לא פחות.

"מיד הוצאתי את הכסף מכיסי ושקלתי לידי בעל הפונדק 45 זהובים. בעל העגלה, שהביט בנו כשעיניו כמעט יוצאות מחוריהן, הביט בנו בתדהמה מוחלטת. הוא לא היה מסוגל להוציא מילה מפיו ושמתו היתה בלתי ניתנת לתיאור."

"אתה רואה" אמרתי לו, "אפילו במצב שנראה חסר כל תקווה, בורא העולם יכול לעזור לך". הוא מיהר עם הפונדקאי כדי לרתום את הסוס לעגלה שעמדה תקועה ביער."

"מיד כשהם הלכו מהרתי לאסוף את חפצי וללכת, כי לא רציתי להיות "קרבן" לרגשי התודה העולים על גדותיהם של בעל העגלה המאושר. כך הגעתי ללמברג, כשבכיסוי חמשת הזהובים הנותרים. מובן מאליו, כי במצב החדש נאלצתי להסתפק בקניית אתרוג כשר, אך פשוט למראה ולא מהודר כפי שהייתי רגיל תמיד. מובן מאליו, כי בסכום זה לא קיבלתי משהו מיוחד במינו. בכל השנים היה האתרוג שלי בעיר האתרוג היפה והמהודר ביותר והרבה אנשים היו רגילים לבוא אלי ולברך עליו. אולם השנה פשוט התביישתי ללכת הביתה עם אתרוג כה פשוט ובהסכמת אשתי באתי הנה, לליוזענסק, מקום שאיש אינו מכיר אותי, כך שאני צריך להתבייש" סיים רבי אורי את סיפורו.

"אבל רבי אורי!" קרא הרה"ק רבי אלימלך. "האתרוג שלך אכן מיוחד במינו! רק עכשיו אני מבין מדוע יש לאתרוג שלך ריח של גן עדן! הבה ואספר לך את המשך הסיפור: כאשר בעל העגלה אותו הצלת ממצבו הנואש, הרהר כמה שאירע עמו, הוא הגיע למסקנה שאתה היית לא אחר מאשר אליהו הנביא בדמות אדם, אותו שלח האלוקים כדי לעזור לו במצוקתו."

"כשהגיע למסקנה זו, הוא חיפש דרך להביע את רגשי תודתו לבורא העולם. אך בעל העגלה המסכן אינו יודע לקרוא, כך שלא היה מסוגל לבטא את רגשותיו בתפילה. הוא ייגע, איפוא, את מוחו הפשוט, כדי למצוא איזו דרך הולמת להבעת תודתו. בסופו של דבר הוא לקח לידו את השוט שלו, הניף אותו אל על, נפנף בו בכל כחו וקרא בקול גדול: "ריבונו של עולם! אני אוהב אותך כל כך! אני אוהב אותך יותר מאשר את אשתי וילדי! מה אוכל לעשות כדי לשכנע אותך באהבתי אליך? אצליף בשוט שבידי לכבודך, כאות וכסמל לאהבתי!" ובאומרו זאת, הניף בעל העגלה את השוט והצליף בו באוויר שלש פעמים."

"היה זה באחד מימי עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום כיפור. ביום כיפור ישב הקב"ה בבית דין של מעלה והאזין לתפילות היום הקדוש. אותה שעה היה הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב, סגורם של ישראל, דוחף קרון מלא מצוות שעשו היהודים במשך השנה, אל שערי השמים. ברגע האחרון הופיע השטן והפריע לו בכך שזרע בדרך עברות שעברו בני ישראל במשך השנה, כך שרבי לוי יצחק נתקע שם ולא הצליח להתקדם הלאה. אחי, רבי זוסיא ואני עצמי, נתנו לו כתף, כדי לעזור בדחיפת הקרון קדימה, אולם כל זה היה לשווא, גם המאמצים המשותפים של שלשתנו עלו בתוהו."

"לפתע נשמע רעש מוזר ואת האוויר פילח קול צליפת השוט, שוטו של בעל העגלה. הקול הפך לקרן אור בעל עוצמה אדירה, שהאיר את כל היקום עד למעלה, בשמי השמים. אפשר היה לראות את המלאכים ואת כל הצדיקים יושבים מסביב, משבחים ומפארים לה' וכאשר נשמע קולו של בעל העגלה, שהצהיר על אהבתו לה' בעודו מצליף בשוט, ענו כולם ואמרו: "אשרי המלך שעבדיו משבחים לו כך!"

"באותו רגע הופיע המלאך מיכאל כשהוא מוביל אחריו סוס ואחריו את בעל העגלה עם השוט ביד. המלאך מיכאל רתם את הסוס לקרון המלא מצוות ובעל העגלה הצליף בשוטו. וראה זה פלא: הקרון זינק קדימה, דהר על פני כל עוונות בית ישראל שחשמו קודם לכן את הדרך והגיע הישר אל כיסא הכבוד. ה' מלך מלכי המלכים, קיבל אותו בחסד וברחמים ומיד קם מכסא הדין וישב על כסא הרחמים. כך נחתמה שנה טובה ומאושרת לכל בית ישראל."

סיים הרה"ק רבי אלימלך את סיפורו, והוסיף: "ואתה רבי אורי, ראה נא כי כל זה בא בזכותך, בזכות מעשה החסד שעשית. לך הביתה והיה למנהיג בישראל. תנהג את עדתך ברמה, כי הוכחת שהגך ראוי לכך. אולם לפני שאתה הולך, תרשה נא לי לברך על האתרוג המופלא שלך". ואותו רבי אורי, התפרסם לימים כ"השרף" – הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק, זכותו יגן עלינו.

פעם חפץ לעשות שותפות במסחר עם אדם מסויים, אבל מחמת שעמד לנסוע לקייב ולא היה יכול לבוא בעצמו לוועדניק, לכן שלח את זוגתו לשאול בעצת רבינו ולקבל את הסכמתו לשותפות זו.

הגיעה האשה אל רבינו, ורבינו השיב לה כי הוא מסכים לשותפות, אולם כשעמדה לשוב לביתה, הזהיר אותה רבינו שטרם נסיעת בעלה לקייב ימשח את פניו מיט רויט [-באדום].

האשה לא הבינה את משמעות דברי רבינו, אבל כשהגיעה השעה שעמד בעלה לנסוע לקייב נתכסו פניו בפצעים רבים, וכל הרופאים לא מצאו לו מזור ותרופה.

נוכרה האשה בדברי רבינו, שעל בעלה למשוח את פניו באדום, ושיערה שכוונת רבינו לצמח הפיגם [רויטע בלע"ז], ומיד רצה והביאה את הצמח, כשמשח בעלה את פניו בצמח סרו הפצעים מיד ונרפא לחלוטין.

•

פעם בא אל רבינו בחור מליטא והתאונן בפני רבינו שפרנסי הקהל רודפים אחריו כדי למסור אותו בידי השלטונות שיגייסוהו לצבא, בעומדו לפני רבינו לקבל ברכה או עצה, פנה אליו רבינו ואמר לו: מדוע זה חטאת חטא כה גדול להכות את אמך מולידתך.

נדהם הבחור למשמע אוניו, כיצד יודע רבינו את עבירותיו שעשה בסתר, ומיד התוודה על עונו שאמנם הכה ב' פעמים את אמו, וקיבל על עצמו שמכאן ואילך לא יעשה כדבר הרע הזה. הניח רבינו את יד ימינו על כתפו הימנית של הבחור, ואמר לו: סע לביתך לשלום, אל תתיירא משום אדם כי לא יגעו בך לרעה.

כשחזר הבחור לביתו תפסוהו הפרנסים ומסרוהו לשלטונות, אבל הוועדה הרפואית פסלה את מועמדותו בטענה שכתפו הימנית שמוטה ונמוכה יותר מכתפו השמאלית. כמובן שמיד עם שחרורו נסע אל רבינו להודות לו על ישועתו.

סיפר המשמש בקודש הרה"ח ר' נטע, פעם באו ר' יעקב וזוגתו מהעיר דיבלין אל רבינו, אחר ששאלו את כל שאלותיהם ובקשותיהם מרבינו וכבר עמדו לחזור לעירם, ציוה רבינו שר' יעקב יתן לו חמשה רובל כסף ולא פרוטה פחות מכך.

דבר זה היה לפלא גדול, כי רבינו לא היה נוהג לתבוע כסף מחסידיו. אשתו של ר' יעקב הייתה קמצינית גדולה, ונתינת סכום כסף גדול כזה לא היה לרוחה, לכן לחשה באוזן בעלה שלא ייתן לרבי רק שלשה רובל, אבל רבינו מיאן לקבל פחות מחמשה רובל כסף כאשר אמר בתחילה.

כשהתחיל ר' יעקב להתמקח עם רבינו, אמר לו רבינו: דע לך כי אשתך היא גויה של שבת, ולכן מסרבת היא ליתן את חמשת הרובלים שביקשתי ממך. נבהל ר' יעקב מאוד מדברי רבינו, ואמר לו שמוחזקת היא ביראת שמים, וקשה לו להאמין לדברים אלו.

פרץ רבינו בצחוק ואמר לו: אכן היא יראת שמים גדולה, אבל היא הוציאה תפוחי אדמה מן האדמה בעצם יום השבת.

כששמעה האשה דברים אלו נבהלה מאוד, והחלה להתוודות על עוונותיה קמעא קמעא, עד שסיפרה כי פעם בליל שבת כשראתה שהשפחה הנכרית לא תוכל לסיים את מלאכתה עד השבת, סייעה היא בידה, ועזרה לה לחפור בקרקע ולהוציא תפוחי אדמה.

לא, אמר רבינו, לא כך היה המעשה, הדבר אירע ביום השבת לפני זמן תפילת המנחה. הודתה האשה לדברי רבינו והתוודתה על חטאיה החמורים וביקשה לרבינו שיסדר לה דרך תשובה, רבינו נענה לבקשתה, והם חזרו לביתם בשלום.

•

סיפר הרה"ח ר' שלמה ניסן, בז'טומיר התגורר יהודי נכבד ועשיר ושמו ר' שואל ב"ר עקיבא, הוא היה חסיד נאמן לרבינו, ולא עשה דבר גדול או קטן ללא שאלה בעצת רבינו.

